

Albert Uderzo tekee Asterixia ensisijaisesti lapsille

©Les Éditions Albert René/Goscinny-Uderzo

Jukka Heiskanen

Asterix on tuttu gallialaisoturi lähes kaikille sarjakuvien lukijoille. Käsikirjoittaja René Goscinnyn ja piirtäjä Albert Uderzon vuonna 1959 luoma hahmo on kaikkien aikojen suosituimpia sarjakuvasanokareita. Riemastuttavien käsikirjoitusten ja loistokkaan piirrosten ansiosta Asterix oli urauurtava sarjakuva, joka houkutteli lukijoikseen niin lapsia kuin aikuisiakin. Uderzo on tehnyt Goscinnyn käsikirjoitukseen myös Umpah-pah-sarjaa sekä mm. Charlier'n käsikirjoittamaa, realistista Haikaralavue-seikkailusarjaa.

Käsikirjoittajanero Goscinny menehtyi 1977, ja sen jälkeen Uderzo on keskittynyt uusien Asterixien tekemiseen yksin - ja hy-

vällä menestyksellä: pelkästään Asterixin kotimaassa Ranskassa uuden albumin ensipainos oli 3,2 miljoonaa kappaletta, joista jo ilmestymispäivänä 14.10 myytiin häkellyttävät 400.000 kappaletta. ”Taivas putoaa niskaan” -albumin saama rankka kritiikki ei Uderzoa ole hätkäyttänyt. Hän nimeää kohdeyleisönsä alle 10-vuotiaat lukijat. Goscinnyn satiirinen ja sarkastinenkin tyyli on uusista albumeista kadonnut.

Pariisin helteisenä iltapäivänä Albert-René-yhtiön toimistolla keskityimme juttelemaan 78-vuotiaan piirtäjämestarin kanssa Asterix-sarjan taustoista ja tulevaisuudesta yleisemmin.

- Aloitimme yhteistyömme 1951, Uderzo kertoo. Goscinny oli toiminut myös piirtäjänä ja minä myös käsikirjoittajana. Katsoimme parhaaksi, että kumpikin keskittyi omiin vahvuuksiinsa.

- Suhtauduin kunnioittavasti Goscinnyn tekstiin, ja hän tiesi, miten sen tulkitaisin. Luotimme täydellisesti toisiimme. Työsuhteemme oli jotakin hyvin ainutlaatuista.

Miten Asterix sai alkunsa?

- Asterix alkoi siten, että 1959 Ranskassa oli perusteilla uusi sarjakuvalehti Pilote.

Näin alkaa ehkä viimeiseksi jäävä Asterixin seikkailu.

Goscinnya pyydettiin luomaan ranskalaiseen kulttuuriin sopiva hahmo vastapainoksi amerikkalaiselle sarjakuvulle, joka oli vallannut ranskalaiset markkinat.

- Ensin meillä oli mielessä keskiaikaiseen eläintarinaan Roman de Renard perustuva sarja, mutta toinen piirtäjä oli jo tarttunut siihen. Piti keksiä äkkiä jotakin muuta. Istuimme minun luonani samanlaisena kuumana iltapäivänä kuin nyt. Saimme idean gallialaissankarista, mikä vaikutti meistä aika luontevalta. Keksimme hyvin nopeasti sarjan peruspuitteet: kylän, joka vastustaa roomalaismiehitystä, ja tietäjän, jonka taika-juoma antaa voimaa kamppailuun.

- Pohdimme pitkään, missä kylä sijaitsisi. Goscinnyn halusi sen olevan meren rannalla, jotta sankarimme pääsisivät helposti seikkailuihin. Olen parisiilainen, mutta sodan aikana olin Bretagnessa Ranskan luoteisrannikolla. Bretagnelaiset ovat itsepäisiä ja urheita ihmisiä, joten sijoitimme kylän sinne.

- Jälkeenpäin minulla oli kova työ kehittää hahmojen visuaalinen puoli. Kova homma Goscinnyllakin oli hahmojen keksimisessä. Jos olisimme tienneet, kuinka suosittuja hahmoista tulee, olisimme käyttäneet toisenkin päivän niiden kehittämiseen, Uderzo vimmille.

Kuinka yhteistyönne sujui?

- Ensin keskustelimme yhdessä tarinan tapahtumista. Goscinnyn kirjoitti aina koko albumin käsikirjoituksen valmiiksi ruutujakoineen päivineen, ennen kuin ryhdyin piirtämään sitä. Nykyään teen albumini Goscinnylta opitulla tavalla, eli kirjoitan sen alusta loppuun valmiiksi ennen kuin alan piirtää.

Kuinka kauan aikaa mence sarjakuvasisivun tekemiseen?

- Vaikea sanoa, koska sitä on tekemässä monta ihmistä. Keskiarvon voin toki antaa. Nykyään piirrän hitaammin kuin ennen, joten sivuun voi hyvinkin mennä kaksi ja puoli päivää. Saan siis valmiiksi pari sivua viikossa. Sommittelen ruudut ja ruutukoot liijykynällä, apulaiseni tussaavat ja värittävät sivut.

Kuka hahmoista on suosikkinne Asterixin ohella?

- Jos ei saa sanoa Asterix, niin sanon sitten Obelix. Asterixilla on epäkiitollinen rooli. Hänen pitää viedä seikkailua eteenpäin. Obelixilta ei vaadita samaa.

- Näitä kahta hahmoa yhdistää luja ystävyys, vähän niin kuin Goscinnyn ja minua aikoinaan. Goscinnyn oli Asterix ja minä olin

© Les Éditions Albert René/Goscinnyn-Uderzo

Obelix. Meitä sanottiin sarjakuvan Ohu-kaiseksi ja Paksukaiseksi. Piirsinkin sen takia Stan

Laurelin ja Oliver Hardyn erääseen tarinaan.

Teidän itsenne kirjoittamissa Asterixeissa on enemmän fantasiaseikkailun elementtejä kuin aikaisemmissa. Johtuuko se siitä, että teistä on tullut isoisia?

- Siihen suuntaan. Kaikillahan elämä ympärillä vaikuttaa siihen, mitä kirjoittaa. Esimerkiksi Obelixin kaleeri -albumissa Obelix muuttuu lapseksi, mutta ei ole tyytyväinen, koska ei voi syödä villisikaa. Orja-johtaja Spartakis ja kumppaninsa puolestaan haluavat muuttua jälleen lapsiksi. Itse olen jälkimmäisellä kannalla. Minusta lapsuus on ihanaa aikaa, muuttuisin mielelläni takaisin pienokaiseksi.

Mikä on uranne hienoin hetki?

- Kokonaisuutena upeinta on ollut se, että on saanut tehdä työkseen mitä haluaa. Goscinnyn tapaaminen on ainakin merkitävää. Ilman häntä minusta olisi voinut tulla keskinkertainen piirtäjä, Goscinnynsta nyt olisi joka tapauksessa tullut suuri kirjailija. Hienoja hetkiä on niin paljon, että on vaikea valita yhtä ainoaa.

Kuka on innoittanut teitä eniten?

- Pakko sanoa: Walt Disney. Hänen ansiostaan olen koko alalla. Lapsuudessani monissa sanomalehdissä julkaistiin Floyd

Ensimmäisiä Asterix-sarjakuvaa varten tehtyjä luonnoksia.

Gottfredsonin Mikki-sarjoja, jotka tekivät minuun suuren vaikutuksen. Myös Disney-lehti Le Journal de Mickey oli suosikkini, samoin Disneyn lyhytpiirretyt.

- Halusin aluksi tehdä sarjakuvien ohella myös animaatioita, mutta huomasin, ettei se ollut minun juttuni. Siinä joutui jäljittelemään toisen tyyliä, ja se oli kovin aikaa vievää, päivän tuotos oli mitätön määrä elokuvaa.

- Sarjakuva oli enemmän minun alaani, sehän on tavallaan animaation serkku. Siihen aikaan ei tosin sarjakuvan tekemistä pidetty oikeana ammattina, ja se oli huonosti palkattua. Sen jälkeen kun tapasin Goscinnyn palkka oli edelleen huono, mutta meillä oli sentään hauskaa!

Mitä Asterixin tulevaisuus pitää sisällään?

- Olen päättänyt, että sen jälkeen kun minusta aika jättää, uutta Asterix-sarjakuvaa ei enää tule. Muissa muodoissa, kuten elokuvina ja piirrettyinä Asterix voi toki jatkaa, mutta sarjakuvana ei. Uusi Asterix ja viikingit -animaatio on juuri työn alla, ja Asterix olympialaisissa -albumiin perustuva näytelmäelokuva alkuvaiheissaan.

Asterixin viralliset nettisivut (myös englanniksi) löytyvät osoitteesta: www.asterix.tm.fr

Haastattelu julkaistu aiemmin Aku Ankassa 38/2005.